

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec T-240/18

**Polskie Linie Lotnicze „LOT“ SA
proti
Európskej komisii**

Rozsudok Všeobecného súdu (desiata rozšírená komora) z 20. októbra 2021

„Hospodárska súťaž – Koncentrácie – Letecká doprava – Rozhodnutie, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom a Dohodou o EHP – Relevantný trh – Posúdenie účinkov koncentrácie na hospodársku súťaž – Neexistencia záväzkov – Povinnosť odôvodnenia“

1. *Koncentrácie medzi podnikmi – Preskúmanie Komisiou – Definícia relevantného trhu – Skutkové premisy týkajúce sa kontextu koncentrácie – Kontrola vecnej správnosti a relevantnosti posudzovaných skutočností*
(Nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)

(pozri body 29, 30, 32 – 34)

2. *Koncentrácie medzi podnikmi – Preskúmanie Komisiou – Definícia relevantného trhu – Vecné ohraničenie – Dotknutý podnik – Pojem – Čiastočný prevod aktív – Posúdenie len na základe prevedených aktív*
(Nariadenie Rady č. 139/2004, článok 2, článok 3 ods. 1 písm. b) a článok 5 ods. 2; oznámenie Komisie 2008/C 95/01, bod 136)

(pozri body 36 – 39)

3. *Koncentrácie medzi podnikmi – Preskúmanie Komisiou – Definícia relevantného trhu – Koncentrácia medzi dvoma leteckými spoločnosťami týkajúca sa prevodu prevádzkových intervalov – Kritériá – Zameniteľnosť výrobkov – Postup letiska v súvislosti s pridelovaním dotknutých prevádzkových intervalov*
(Nariadenie Rady č. 139/2004, článok 2; nariadenie Komisie č. 802/2004, príloha I oddiel 6; oznámenie Komisie 97/C 372/03, body 13 až 17, 20, 21 a 24)

(pozri body 42, 43, 50 – 53, 56 – 58, 63)

4. *Koncentrácie medzi podnikmi – Preskúmanie Komisiou – Definícia relevantného trhu – Koncentrácia medzi dvoma leteckými spoločnosťami týkajúca sa prevodu prevádzkových intervalov – Dôkazné bremeno, ktoré znáša účastník, ktorý napadol definíciu relevantného*

*trhu – Potreba predložiť závažné nepriame dôkazy konkrétne preukazujúce existenciu problému hospodárskej súťaže, ktorý mala Komisia preskúmať – Nedostatočné dôkazy, ktoré predložil účastník spochybňujúci zvolený postup
(Nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)*

(pozri body 44, 59 – 62, 64)

5. *Koncentrácie medzi podnikmi – Posúdenie zlučiteľnosti s vnútorným trhom – Preskúmanie Komisiou – Posúdenie účinkov koncentrácie na hospodársku súťaž – Posúdenia ekonomickej povahy – Diskrečná právomoc pri posúdení – Súdne preskúmanie – Rozsah a obmedzenia
(Článok 263 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)*

(pozri body 68, 69)

6. *Koncentrácie medzi podnikmi – Posúdenie zlučiteľnosti s vnútorným trhom – Preskúmanie Komisiou – Posúdenie účinkov koncentrácie na hospodársku súťaž – Horizontálne účinky – Ukončenie činností jedného z účastníkov koncentrácie s tým dôsledkom, že možno vylúčiť riziko prekryvania sa dotknutých činností na relevantných trhoch
(Nariadenie Rady č. 139/2004, článok 2; oznámenie Komisie 2004/C 31/03, bod 5)*

(pozri bod 74, 75)

7. *Koncentrácie medzi podnikmi – Posúdenie zlučiteľnosti s vnútorným trhom – Koncentrácia medzi dvomi leteckými spoločnosťami – Posúdenie protisúťažných účinkov – Vertikálne účinky – Posúdenie pravdepodobnosti situácie, v ktorej dochádza k protisúťažnému bráneniu prístupu k vstupom – Dodržiavanie usmernení prijatých Komisiou – Zohľadnenie faktorov pre posúdenie uvedených v týchto usmerneniach – Voľná úvaha Komisie
(Nariadenie Rady č. 139/2004, článok 2; oznámenie Komisie 2008/C 265/07, body 24 až 27 a 32)*

(pozri body 78 – 83)

8. *Koncentrácie medzi podnikmi – Preskúmanie Komisiou – Zohľadnenie údajov, ktoré poskytli účastníci koncentrácie – Prípustnosť
(Nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)*

(pozri body 87 – 93)

9. *Koncentrácie medzi podnikmi – Posúdenie zlučiteľnosti s vnútorným trhom – Kritériá – Protisúťažné účinky – Existencia prekážok vstupu na trh – Skutočnosť, ktorá sama osebe neumožňuje preukázať značné narušenie účinnej hospodárskej súťaže
(Nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)*

(pozri body 106 – 109)

10. *Koncentrácie medzi podnikmi – Preskúmanie Komisiou – Prijatie rozhodnutia, ktorým sa konštatuje zlučiteľnosť koncentrácie so spoločným trhom, bez otvorenia fázy II – Podmienka – Neexistencia závažných pochybností – Miera voľnej úvahy – Neexistencia zjavne nesprávneho posúdenia – Preskúmanie prípadného nárastu efektívnosti vyvolaného touto koncentráciou a záväzkov, ktoré dotknuté podniky nenavrhlí – Neexistencia potreby*
[Nariadenie Rady č. 139/2004, článok 2 ods. 2 a článok 6 ods. 1 písm. b); nariadenie Komisie č. 802/2004, príloha I časť 9; oznámenie Komisie 2004/C 31/03, body 78 a 84 až 87]

(pozri body 124 – 128)

11. *Koncentrácie medzi podnikmi – Posúdenie zlučiteľnosti s vnútorným trhom – Kritériá – Protisúťažné účinky – Nezohľadnenie pomoci na záchranu poskytnutej prevodcovi najmä s cieľom umožniť organizovaný predaj jeho aktív – Dôkazné bremeno, ktoré znáša účastník, ktorý napadol rozhodnutie o zlučiteľnosti koncentrácie – Posúdenie*
(Nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)

(pozri body 131 – 137)

12. *Akty inštitúcií – Odôvodnenie – Povinnosť – Rozsah – Rozhodnutie Komisie, ktorým sa koncentrácia vyhlasuje za zlučiteľnú s vnútorným trhom*
(Článok 296 ZFEÚ; nariadenie Rady č. 139/2004, články 2 a 6)

(pozri body 140 – 146)

Zhrnutie

Všeobecný súd zamietol žaloby leteckej spoločnosti Polskie Linie Lotnicze „LOT“ proti rozhodnutiam Komisie, ktorým sa povoľujú koncentrácie týkajúce sa nadobudnutia určitých aktív skupiny Air Berlin spoločnosťami easyJet a Lufthansa

Letecká spoločnosť Air Berlin plc, konfrontovaná s pretrvávajúcim zhoršovaním svojej finančnej situácie, uskutočnila v roku 2016 plán reštrukturalizácie. V rámci neho od 16. decembra 2016 uzavrela s leteckou spoločnosťou Deutsche Lufthansa AG (ďalej len „Lufthansa“) dohodu, na základe ktorej tejto spoločnosti prenajímala lietadlá aj s posádkou.

Strata finančnej pomoci, ktorú spoločnosti Air Berlin poskytoval jeden z jej hlavných akcionárov vo forme pôžičiek, ju však 15. augusta 2017 donútila podať návrh na začatie konkurzného konania. Za týchto okolností jej poskytnutie pomoci vo forme úveru, ktorú nemecké orgány poskytli ako pomoc na záchranu schválenú Komisiou,¹ malo umožniť pokračovať v jej činnostiach počas obdobia troch mesiacov najmä s cieľom prevodu jej aktív.

¹ Rozhodnutie C(2017) 6080 final zo 4. septembra 2017 o štátnej pomoci SA.48937 (2017/N) – Nemecko, týkajúcej sa záchranu spoločnosti Air Berlin (Ú. v. EÚ C 400, 2017, s. 7)

Tento cieľ sa pretransformoval najmä do uzavretia dvoch dohôd. Na jednej strane išlo o dohodu uzavretú 13. októbra 2017, ktorá upravovala prevzatie okrem iného dcérskej spoločnosti Air Berlin spoločnosťou Lufthansa, pričom na túto dcérsku spoločnosť sa mali vopred previesť určité lietadlá s posádkou, ako aj prevádzkové intervaly² na niektorých letiskách, okrem iného Düsseldorf, Zürich, Hamburg, Mníchov, Stuttgart a Berlín Tegel. Na druhej strane išlo o dohodu uzavretú 27. októbra 2017 s leteckou spoločnosťou easyJet plc, ktorej hlavným cieľom bolo presunúť na túto spoločnosť prevádzkové intervaly, ktoré vlastnila Air Berlin, najmä na letisku Berlín-Tegel. Nasledujúci deň Air Berlin ukončila svoju činnosť a súdnym rozhodnutím z 1. novembra 2017 bola vyhlásená za platobne neschopnú.

Dňa 31. októbra 2017 Lufthansa oznámila Komisii v súlade s jej právomocami v oblasti kontroly koncentrácií koncentráciu³ upravenú v dohode z 13. októbra 2017. Dňa 7. novembra 2017 easyJet takisto oznámila transakciu upravenú dohodou z 27. októbra 2017 (ďalej len spoločne s transakciou oznámenou spoločnosťou Lufthansa „predmetné koncentrácie“). Komisia konštatovala zlučiteľnosť koncentrácie oznámenej spoločnosťou Lufthansa vzhľadom na záväzky, ktoré táto spoločnosť prijala⁴, rozhodnutím C(2017) 9118 final z 21. decembra 2017, ako aj zlučiteľnosť koncentrácie, ktorú oznámila easyJet, rozhodnutím C(2017) 8776 final z 12. decembra 2017 (ďalej len spoločne „napadnuté rozhodnutia“). Dospela totiž k záveru, že predmetné koncentrácie nevyvolávajú vážne pochybnosti o ich zlučiteľnosti s vnútorným trhom. Pri tejto príležitosti Komisia po prvýkrát vo veciach týkajúcich sa služieb osobnej leteckej dopravy nedefinovala relevantné trhy dvojicami miest, medzi východiskovým bodom a cieľovým bodom (ďalej len „trhy O & D“). Konštatovala totiž, že Air Berlin ukončila svoje činnosti pred týmito koncentráciami a nezávisle od nich. Z toho vyvodila, že Air Berlin sa stiahla zo všetkých trhov O & D, na ktorých predtým pôsobila. Na druhej strane usudzovala, že predmetné koncentrácie sa týkali najmä presunu prevádzkových intervalov a konštatovala, že tieto prevádzkové intervaly neboli pridelené na žiadny trh O & D. Na účely svojej analýzy tak v dôsledku toho považovala za vhodnejšie zlúčiť všetky trhy O & D s odletom z letísk alebo priletom na letiská, na ktoré boli tieto prevádzkové intervaly pridelené. Komisia tak definovala relevantné trhy ako trhy služieb osobnej leteckej dopravy s odletom z týchto letísk alebo priletom na ne. Následne overila, že uvedené koncentrácie nemohli spôsobiť „významné narušenie účinnej hospodárskej súťaže“, v prejednávanej veci, najmä tým, že spoločnostiam easyJet a Lufthansa by poskytli kapacitu a motiváciu zablokovať prístup na tieto trhy.

Letecká spoločnosť Polskie Linie Lotnicze „LOT“ (ďalej len „žalobkyňa“), ktorá sa považuje za priameho konkurenta účastníkov predmetných koncentrácií, považovala analýzu Komisie za nesprávnu, pokiaľ ide o použitú metodiku aj výsledky, a podala na Všeobecný súd dve žaloby o neplatnosť oboch napadnutých rozhodnutí.

Vo svojich rozsudkoch z 20. októbra 2021 Všeobecný súd zamietol tieto žaloby, pričom najmä pripustil, že Komisia sa mohla uspokojiť so spoločným preskúmaním trhov O & D s odletom z letísk alebo priletom na letiská, na ktoré boli prevádzkové intervaly Air Berlin pridelené, namiesto toho, aby jednotlivo preskúmala každý z trhov O & D, na ktorých boli Air Berlin a Lufthansa a easyJet prítomné.

² Prevádzkové intervaly predstavujú povolenie udelené leteckej spoločnosti na plné používanie infraštruktúry letiska potrebnej na vykonávanie služieb leteckej dopravy v určitom dátume a čase na účely pristátia alebo odletu na tomto letisku.

³ V prejednávanej veci ide o právomoci upravené nariadením Rady (ES) č. 139/2004 z 20. januára 2004 o kontrole koncentrácií medzi podnikmi (nariadenie ES o fúziách) (Ú. v. EÚ L 24, 2004, s. 1; Mim. vyd. 08/003, s. 40).

⁴ V prejednávanej veci s cieľom rozptýliť pochybnosti, pokiaľ ide o zlučiteľnosť oznámenej koncentrácie súvisiacej s jej postavením na letisku v Düsseldorfe, Lufthansa navrhla Komisii na základe článku 6 ods. 2 nariadenia ES o koncentráciách značné zníženie počtu prevádzkových intervalov, ktoré na ňu mali byť prevedené v rámci tejto koncentrácie.

Posúdenie Všeobecným súdom

Po prvé, pokiaľ ide o žalobný dôvod založený na nesprávnej definícii relevantných trhov, Všeobecný súd v prvom rade usudzuje, že žalobkyňa sa márne snaží spochybníť vecnú správnosť toho, ako Komisia prezentovala predmetné koncentrácie a ich kontext. V tomto rámci Všeobecný súd najmä uvádza, že Komisia sa oprávnene domnievala, že činnosti spoločnosti Air Berlin sa skončili pred predmetnými koncentraciami a nezávisle od nich a že v dôsledku toho Air Berlin už nepôsobila na nijakom trhu O & D. Následne, pokiaľ ide o to, že prevádzkové intervaly Air Berlin neboli pridelené žiadnemu trhu O & D, Všeobecný súd uvádza, že Komisia správne uviedla, že tieto prevádzkové intervaly mohli využiť Lufthansa a easyJet na iných trhoch O & D, ako boli tie, na ktorých pôsobila Air Berlin. V dôsledku toho rozhodol, že na rozdiel od koncentrácií týkajúcich sa leteckých spoločností, ktoré sú ešte v prevádzke, v tomto konkrétnom prípade nebolo isté, či by dotknutá koncentrácia mala akýkoľvek vplyv na hospodársku súťaž na trhoch O & D, na ktorých Air Berlin pôsobila pred ukončením svojej činnosti. Všeobecný súd napokon konštatuje, že žalobkyňa nepredložila závažné nepriame dôkazy o tom, že individuálne preskúmanie trhov O & D, ktoré identifikovala, by mohlo umožniť určiť existenciu významného narušenia účinnej hospodárskej súťaže, ktoré definícia trhu prijatá Komisiou nemohla odhaliť.

Po druhé, pokiaľ ide o žalobný dôvod založený na zjavne nesprávnom posúdení účinkov predmetných koncentrácií, Všeobecný súd na úvod pripomína, že pri výkone právomocí, ktoré Komisii priznáva nariadenie ES o fúziách, disponuje určitou diskrečnou právomocou, najmä pokiaľ ide o komplexné posúdenia ekonomickej povahy, ktoré má v tejto súvislosti vykonať. V dôsledku toho preskúmanie výkonu takejto právomoci zo strany súdu Únie musí zohľadňovať mieru voľnej úvahy takto priznanú Komisii. Po tomto spresnení Všeobecný súd usudzuje, že analýza účinkov predmetných koncentrácií na trhy služieb osobnej leteckej dopravy s odletom z dotknutých letísk alebo príletom na ne neodhalila žiadne zjavne nesprávne posúdenie, najmä vzhľadom na nízku mieru zaťaženia týchto letísk alebo obmedzený vplyv týchto koncentrácií na zvýšenie podielov prevádzkových intervalov, ktoré vlastní Lufthansa a easyJet. Pokiaľ ide konkrétne o koncentráciu oznámenú spoločnosťou Lufthansa, žalobkyňa nemôže dôvodne tvrdiť ani to, že Komisia sa dopustila zjavne nesprávneho posúdenia účinkov dohody zo 16. decembra 2016, najmä vzhľadom na to, že táto dohoda umožnila spoločnosti Lufthansa využívať lietadlá a posádku už počas obdobia šiestich rokov predtým, než ich táto spoločnosť s konečnou platnosťou nadobudla v rámci uvedenej koncentrácie. Napokon, pokiaľ ide o koncentráciu oznámenú spoločnosťou easyJet, Všeobecný súd uvádza, že prevádzkové intervaly sú nevyhnutné na poskytovanie služieb osobnej leteckej dopravy. Z toho odvodzuje, že existuje „vertikálny“ vzťah medzi pridelovaním týchto prevádzkových intervalov a poskytovaním týchto služieb a že Komisia bola v dôsledku toho oprávnená odvolávať sa na usmernenia o „nehorizontálnych“ fúziách⁵.

Po tretie Všeobecný súd odmietol výhrady založené na údajnej nedostatočnosti záväzkov prijatých spoločnosťou Lufthansa v rámci koncentrácie, ktorú oznámila, a na neexistencii týchto záväzkov, pokiaľ ide o koncentráciu oznámenú spoločnosťou easyJet, z dôvodu, že žalobkyňa nemôže dôvodne tvrdiť, že tieto koncentrácie zjavne mohli predstavovať značné narušenie účinnej hospodárskej súťaže. Z tohto dôvodu Všeobecný súd tiež posúdil ako nedôvodné výhrady, ktorými žalobkyňa vytykala Komisii, že nezohľadnila prípadný nárast efektívnosti, ktorý mohol vyplývať z uvedených koncentrácií.

⁵ Usmernenia o posudzovaní nehorizontálnych fúzií podľa tohto nariadenia ES o koncentraciách (Ú. v. EÚ C 265, 2008, s. 6). Okrem toho Všeobecný súd zamietol výhradu žalobkyne založenú na porušení týchto usmernení, keď uviedol, že existencia významného stupňa trhovej sily na jednom z relevantných trhov sama osebe nestačí na preukázanie existencie problémov s hospodárskou súťažou.

Po štvrté Všeobecný súd uvádza, že žalobkyňa nepreukázala, že finančná podpora, ktorú Air Berlin získala vo forme pomoci na záchranu, bola súčasťou aktív prevedených na spoločnosti easyJet a Lufthansa v rámci predmetných koncentrácií a v dôsledku toho zamietol výhrady, podľa ktorých Komisia mala túto pomoc zohľadniť na účely svojej analýzy. Okrem toho, pokiaľ ide o porušenie článku 8a ods. 2 nariadenia č. 95/93⁶, na ktoré žalobkyňa tiež poukazuje v jednej zo svojich žalôb, Všeobecný súd uvádza, že Komisia nemala právomoc uplatniť toto ustanovenie.

Všeobecný súd nakoniec rozhodol, že nedostatočné odôvodnenie, ktoré žalobkyňa vytýka, je nedôvodné, a teda zamietol všetky žalobné dôvody uvedené v oboch týchto veciach a nariadil zamietnutie oboch žalôb bez toho, aby bolo za týchto okolností potrebné rozhodnúť o ich prípustnosti.

⁶ Konkrétne ide o nariadenie Rady (EHS) č. 95/93 z 18. januára 1993, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá pridelovania prevádzkových intervalov na letiskách spoločenstva (Ú. v. ES L 14, 1993, s. 1; Mim. vyd. 14/001, s. 14), zmenené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 545/2009 z 18. júna 2009 (Ú. v. EÚ L 167, 2009, s. 24).